1871. III. évfolyam. 216. szám. Szerda, november 1.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint a** szerkesztőségbe bermentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivataloк utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az egyetértés.

⊙ Tegnapi cikkünkben hangsulyoztuk, hogy a visszavonás, a viszálkodás, mely honfiaink soraibanoly sokszor mutatkozott, nemzeti létünk, s társadalmi előhaladásunk akadálya volt mindig, s hogy jólétünk kivivhatása végett mulhatlanul szükségünk van egyetértésre.

De az egyetértés — ugy-e — mily nehéz dolog?!

Megrázó eseményeknek, általános lelkesedésnek kellett mindig közbejőni, hogy sorainkban egyetértés, tetteinkben egyöntetüség jöhessen létre.

Nálunk roppant sok akadály van, mely a kivánt egyetértésnek utját állja.

Előbb ezen akadályokat kell lerombolni, s megegyengetni az utat, a testvéries egyetértésre.

Demokratikus irányban kell haladnunk, hogy megközelithessük a nagy czélt, mit magunk elé tüztünk.

Mert mig az a tan talál követőkre, mely nagy divatnak örvend maiglan is, hogy a báróval kezdődik az ember; mig a nemzeti kiváltságokért rajongók teszik a társadalom egyik osztályát; mig a pénzaristocratia és az osztályok birnak kiváló előnynyel a becsületes munka és a jellem emberei felett; mig a felsőbb körök csak akkor ereszkednek le a középosztályhoz, mikor erre nagy szükségök van, s igy csak gépies eszközül használják fel a népet saját önző céljaikra: addig egyenlőség a jogban, egyenlőség a terhekben létre nem jöhet; következésképen a kivánt egyetértés elérésére remény sem lehet.

Pedig kormányunk egyátalában nem igyekszik, hogy a nemzet tényezői közt fennálló osztályfalak leromboltassanak.

Napról-napra olvassuk a hivatalos lapban a nemesi oklevelek s egyéb czimek és rangok osztogatását.

A törvényhozás felsőházában született törvényhozók ülnek.

Nincs vallásegyenlőség; sőt az ország mivelődésére eredetileg kiszakitott álamvagyonok egy különösen kegyelt vallás papjai kényelmére tartatnak fen, kiknek kedvéért külön biróságok állittatnak, vagy hagyatnak meg, hogy a törvény előtti egyenlőség elve kigunyoltassék.

Söt az 1848-dik évi törvények egyik vivmánya, a népképviseleti alap ellenében a holt birtok képviselete kedvezményeztetik, a nemzeti közvélemény ellenére, és a mivelődés előhaladásának akadályozására...

Emellett a nemzeti érzület nemcsak táplálékot nem talál a kormány intézkedései által, sőt a kormányzás irányelveinek a gyakorlatban kifejtése utján természetes határaiból is kiszoríttatik.

Mig a magyar főuraknak alkalmuk lesz, idegen helyeken, idegen érdekek befolyása alatt találni menhelyet a nemzeti közvélemény nyomása elől; mig a czim, rang s más kitüntetés iránti sovárgás hatalmasabb lesz a nemzeti érzés lüktetésénél; mig Bécs érdeke hatalmasabban vonz, mint Buda-Pest java, virágzása; mig a nemzet önállósági s függetlenségi érzete hatalmasabb nem lesz minden idegen befolyásnál:

Oh addig bizony az egyetértés angyala nem száll meg a hazai földön!...

Nem kell tehát kedvezni a nemzet geniusától elütő külön irányzatoknak, melyek a nemzet fölé emelkedvén, elnyomó rendszert zuditanak a nagy többség fejére.

Nem kell meghódolni a mindenáron uralkodni törekvő gőg előtt.

Nem kell alázatosan meghuzódni a tulbizakodás gyáva kalandorai parancsaira.

A törvényes jogot kell mértékül használni a kötelességek megbirálásánál.

A munkát, a jellemet, az erényt, a szellemet kell a köztisztelet magas polczára emelni.

Tehát a mostani középosztályt kell emelni, annak tehetségeit kell kifejteni; mert ama szép tulajdonok annak soraiban még leginkább feltalálhatók.

A középosztályt kell kedvezményezni, hogy a többi osztály abban felolvadván, osztályok többé ne legyenek, s a jó értelemben vett egyenlőség felé haladhassunk.

Mert a középosztályban van legtöbb erő a munkára, a jog védelmére; az bir legnagyobb mérvben nemzeti érzülettel...

A demokratikus intézmények kizárják az osztályokat, s egy nagy, egyenlőn érző nemzeti testté olvasztják azokat.

A demokratikus intézmények lesznek azon erős alappá, melyen a nemzet hatalma felemelkedhetik odáig, hogy egy érzés, egy gondolat vezérelje az egész nemzetet; munkára serkentvén a békében, védelemre a veszélyben a nemzet minden életerős tagját.

A demokratia átmenetel az egyetértésre.

Az egyetértés pedig a nemzeti nagyság alapja.

Erre kell tehát törekednünk családi köreinkben, és kivül; érzéseinkben, gondolatainkban és t e t t e i n k b e n!

A magán és közélet viszonyaiban az legyen feladatunk, hogy az egyetértés ama fent vázolt feltételei érvényre jussanak.

A törvényhozás és a kormányzat — mig ez irányt nem követi, — egészen nemzetivé nem lesz soha!

= A lajtántul intervallum van. A helyzet rendkivüliségét alig tükrözi oly hiven viszsza valami, mint ő felsége azon elhatározása, hogy ideiglenesen egy hivatalnokminisztériumot állitott a kormány élére.

Holzgethan, e minisztérium ideiglenes elnöke, immáron a harmadik capulatiót szolgálja, benne volt a Potockycabinetben, benne Hohenwarthéban, s e kitartása jutalmául most az uj ideiglenes cabinetben, mint primus inter pares, a legmagasabb polczot foglalja el.

Mi lesz ez ideiglenes cabinet feladata? Az igen könyen, nehány szóval megmondható. Nem gondolva a rá örökségül jutott zavarokra, sem azoknak elháritására, — venni a dolgot ugy a mint van, s kormányozni ugy, mintha a birodalom azon felének szénája a legjobb rendben volna.

Majd aztán ha a széna abban a mostani, épen nem irigylésre méltó jó rendben, jól meg füllik, majd csak kerül talán egy-két elszánt villás ember, a ki annak megforgatására vállalkozni merészkedend.

S akkor a most miniszteri teendőkkel megbizott osztálytanácsos urak ismét alárendelt helyzetük kimért teendői körébe hullanak vissza, vivén magukkal valószinüleg a pünkösti királyság emlékéül s megérdemelt vigasztalásul, a Ferencz József vagy Lipót nemes rendeknek sok sebet begyógyitó kis és közép keresztjeit.

Hogy meddig tart e pünkösti királyság, az alig határozható meg valószinüséggel, — mi ugy hiszszük, hogy ő felségének nem kis fáradságába kerülend, csak valamennyire megfelelő egyéneket is állitani azon gátra, a melyről már annyi elődöt lesöpört, a helyzet bonyodalmaiból a kormányon állók ellenében kifejlett nehézségek áramlata.

Igy lehet, hogy a most odaát beállott provisorium, mint kényelmes eszköz a pihenésre, jó ideig fen fog tartatni.

Honvédtiszti iskoláink ügyében.

A honvédség intézményét szavakkal dicsőiteni felesleges volna, mert ennek üdvös voltát igazolja Helvetia fenállása, megtörhetlen hatalmát pedig legközelebb fényes eredménynyel mutatta be Poroszország. —

Ha egy nemzetnek ezen intézmény teljes mértékbeni kifejlesztésére szüksége van, ugy okvetlen szüksége van arra Magyarországnak, mely területi fekvése, vegyes nemzetisége, és szomszéd államok politikai iránya folytán, csak is ezáltal biztosithatja fenállását.

Honvédségünk két évi fenállása a laicus szemének óriási előmenetelt mutat, ez természetes is, mert a magyarnak a katonai foglalkozásokra ősidőtől előszeretete lévén, edzett testi ruganyossága, természeti észtehetséggel párosulva, képessé teszi rövid időn nagyon sokat felmutathatni, de azon álláspontól, melyet honvédségünknek elfoglalnia kell, fájdalom még igen távol vagyunk, mert az oktatásra engedélyezett idő, a gépszerü mozdulatok betanitására is alig elégséges, miért az elméleti kiképeztetésnek önként háttérbe kell szorulnia, pedig mindannyian tudjuk „h o g y a s z e l l e m t u l s u l y o z z a a l e g n a g y o b b n y e r s e r ö t." —

A kormány e téren legujabban a szabadságolt állomanyu tisztképző tanfolyamnak kerületenkénti felállitása által tette meg kezdeményezését; évenként 652 honvéd nyerend tiszti kiképeztetést. Ez haladást tanusit, — de nagyon tévednénk, ha kormányunk eddigi müködését a honvédség szellemi kiképeztetése körül csak megközelitőleg is elégségesnek tartanók, — a kormány e téreni müködése csak ugy vezethet eredményre, ha az egész nemzet osztatlan közremüködésével találkozandik, mert ez azon tér, hol minden egyes honpolgár szellemi és anyagi gyámolitással önmaga iránti kötelezettségből is tartozik, és hol a hozott áldozatért a közös anya, a haza elösmerésére számolhat.

A honvédség csak akkor emelkedhetik a müvelt nemzetek honvédségének szinvonalára, ha azt a nemzet szeretett édes fiának vallja, és annak kiképeztetésére a legnagyobb áldozat meghozatalától sem riad vissza.

A fenemlitett kezdeményezés nem enged teljes eredményre kilátást, mert a fenálló védtörvény a vagyonosabb, és ennélfogva oskolázottabb hadkötelezettnek megengedi, hogy mint egy évi önkénytes a közös hadseregbe lépvén, tiszti kiképeztetésben részt véve, tiszti vizsgát tegyen, és mint a közös-hadsereg tartalékos tisztjelölte szabadságoltassék, mi természetesebb, minthogy minden vagyonosbb hadkötelezett a szolgálat ezen könnyebb oldalát véve, a honvédségtől elvonatván, ez tisztképző tanfolyamára csak is másod rendü tanonczokat küldhet, miért a várt eredmény is csak részben lehet kielégithető. —

E törvényt módositani a képviselőház van hivatva, és ezt annálinkább teheti, mert ez által a közös-hadseregnek épen nem árt, miután a fenálló katonai neveldék ugy is feles számu tisztjelöltet nevelnek számára, — a honvédség szellemi k i k é p e z t e t é s é n e k pedig rendkivüli segitséget n y u j t, ha a müveltség szinvonalán lévő ifjuságot, tőle meg nem vonja. —

A védtörvény ilyetén változtatása által még nem volna minden elérve, mert a mai kivánalmaknak megfelelő honvéderő szellemi kiképezése még sok tényező közremüködését teszi szükségessé. Első helyre sorozandó a hadkötelezettség általános megkedveltetése, ez legkönnyebben volna elérhető a kishonvédség, illetőleg ifjusági véderő országos szervezése által, mert ezáltal a gyermek nemcsak hogy az első képeztetést elsajátitaná, de magát katonának tartva, a sorozástól már nem irtóznék, a nyert előkiképeztetése folytán a legtöbb katonai ösmeretben könnyen haladna, a szülő megszokván gyermekét már mint ilyet katonának tekinteni, a valóságos szolgálatot sem tekintené ellenszenvvel. — Ezen intézkedéssel karöltve az oskolákban a katonai ismeretek első alaptantárgyai előadására több gond volna forditandó.

Minden községben találkoznék olyan honvéd altiszt, ki a rendes zsold élvezete mellett szivesen oktatná az oskolás gyermekeket a katonai első képeztetésben, fegyverösmeretben, a községek által beszerzendő nehány fegyverrel a czéllövészetben, a terep felhasználásban, és csukló-gyakorlatokban; nagyobb városok oskoláiban s katonai tudományok bővebben volnának előadandók.

Ily előkiképezésben nevekedett honvéd-ujoncz, ha a begyakorlásra engedményezett nyolcz hetet laktanyába szállásolva tölthetné, a teljes kiképeztetésre egész reményt nyujtana. — A katonai ösmeretek ily fokán álló nyolcz hetes ujoncz teljesen képes volna a tisztképző tanfolyamokat kitünő eredménynyel végezni.— ily módon honvédségünk egy rövid évtized alatt képes volna nemcsak tekintélyes számot felmutatni, de a legmüveltebb hadseregek szinvonalára emelkedve, nemzetünk függetlenségét biztositani.

E g y h o n v é d t i s z t.

A törvényhatóságok szervezése.

⁂ Városaink — ugy látszik, — nem igen haladnak a virilis élet boldogitó (?) országa felé; alig hallunk valamit a városi szervezési mozgalmakról hetek alatt is.

Pedig már közeledik az ujjáalakulás kétes kimenetelü korszaka, alig két hó választ el attól, s ha ez idő alatt szinte annyit dolgozunk, mint az elmult két hóban, akkor nehezen lesz valami abból, hogy uj évben a pénz az ész felett diadalt ünnepeljen.

Nagyon szép lehet pedig az a virilisség, hogy még a tétlenség átkos pamlagán nyugvó papság is oly hő szivből óhajtja azt.

Ime itt a példa. N a g y v á r a d o n a latin szertartásu káptalan tagjai elhatározták persze magukban, hogy ők minden áron virilisek lesznek, és hogy erre ők képtelenek, teljességgel nem akarták elhinni; folyamodtak tehát a szervezési illető szakosztályhoz, ezek kimondták, hogy a papoknak a virilisek közt nincs helye. Tovább mentek; a megyei bizottmányhoz kérvényeztek, innen is természetesen elutasittattak törvénytelen keresetökkel. Mégis tovább mentek — a kormányhoz, de biz itt is kimondák, hogy a káptalan tagjai — képtelen virilisek.

Szinte Nagyváradon van még más mozgalom is a szervezés terén. Vasárnap délután tartott a városi szervező bizottmány a városház nagy termében gyülést a szervezési munkálat tárgyában. Napirenden volt a kapitányi hivatal szervezése. Felolvasztatott két javaslat: Serényi Gusztáv alkapitányé és Deczky Dániel ügyvédé. Mindkettő legnagyobb gonddal és szorgalommal van kidolgozva. A bizottság a két javaslatot általános vita alapjául felvévén, némi módositással bizottságilag elfogadta.

Az alföldi legnagyobb város, S z e g e d már készen van szervezési munkálatával, s e tekintetben felülmult minden más várost, sőt a kész szervezéssel egyedül áll. A munkálatot itt már a közgyülés is megrostálta.

Lesz itt 140 virilis, s ugyanannyi választott bizottsági tag; virilisek, kik 100 forinttól 1102 ftig fizetnek adót; a virilisek közt csak 25 an vannak, kiknek adójuk kétszer vétetett.

Van 2966 választó, hét választó kerület. A tanács háztartási, rendőri, pénzügyi, jogi és katonai osztályra osztatott, s müködésében az előadói rendszer hozatott be. Lesz két rendőri állomás.

Az árvaszék elnöke a főjegyző, előadója a tanács jogi osztályának vezetésével megbizott tanácsnok.

A tisztikar 34, segédszemélyzet 81, cselédség 133 egyénből áll.

Fizetések: polgármesteré 2700 ft. főjegyzőé, rendőrkapitányé, s főügyészé 2000 fornt. tanácsnoké 1700 ft. A tisztviselők a városban napidijat nem huznak. Ezek a főbb pontok Szeged szervezési munkálatából.

B a r s m e g y e már áttárgyalta a belügyértől leérkezett szervezési javaslatot, a módositások itt nagyobb részt elfogadtattak; de az öt politikai járás s a két főorvosi állomás megtarthatása iránt a megye kérelmezett.

Külföld.

= Francziaország. T h i e r s legutóbbi nyilatkozata az Oise megye tanácsának elfogadása alkalmából, melyben ismét azt erősité, hogy ő, habár maga nem republikánus, a köztársaság reá bizott javát nem fogja elveszni engedni, — ha szavait behatóbban fontolóra veszszük, — nem igen tekinthető kielégitőnek és megnyugtatónak. Mirevaló azon örökös ismételgetés, hogy a köztársaság ő általa nem szenved kárt? Mirevaló azon, minden alkalommal ujra előforduló bizonyitgatás, hogy ő egyénileg becsületével áll jót a reá bizott ügyért? Thiers már elég régen elnöke a köztársaságnak, hogy szerepébe beletalálhatta volna magát. Az ő egyéni meggyőződései, miután az elnökségi tisztet elvállalá, többé nem jönnek tekintetbe. Hogy Thiers nem volt és most sem republikánus, az egész világ tudja, és ha a köztársaság elnöke folyvást azt erősiti, hogy a köztársaságot az ő monarchikus meggyőződése és az ő cselekvései nem veszélyeztetik, — önkénytelenül azon gondolat merül fel, hogy a köztársaságot, függetlenül tőle, más oldalról fenyegeti veszély. Egyébiránt nagyon kivánatos lenne, hogy Thiers kormánya — igéretéhez képest — erélyesen föllépne a bonapartisták ellen. Corsicában a bonapartisták veresége teljes volt; — mig az ajacciói főtanácsban 26 tanácsos tette magáévá azon inditványt, hogy az elnökválasztás ügye szavazás alá bocsáttassék, addig ama bonapartisták száma, kik Gavini vezetése mellett, tiltakoznak a kormánybiztosnak Corsicába való kiküldése ellen, az üléstermet elhagyták, csak tizenhét volt. E vereség annál teljesebb, minthogy a bonapartisták távozása daczára a szabadelvü párt még mindig bir a szükséges kétharmad többséggel, s igy tanácskozásait minden fönakadás nélkül folytathatja. Ezen eset Párisban és Versaillesban jó hatást gyakorolt, s azt is remélik, hogy Rouhernek Abatucci helyére való megválasztása kétségessé lett. — Tudvalevőleg Rouhernek igen veszélyes ellenfele van Pozzo di Borgóban.

= A franczia hadsereg hangulata. Az „Indep. belge" párisi katonai levelezője szomoru képet fest a franczia hadseregben uralkodó hangulatról és állapotokról. Mindenütt kedvetlenséggel, elégedetlenséggel és egyenetlenséggel találkozhatni. A rangfokozatok megviszgálására kiküldött bizottság csak azon tiszteket degredálja, kik a köztársaság alatt lettek előreléptetve, mig azok, kiket Bazaine Metz kapitulátiójának utolsó órájában léptettetett elő, háboritlanul megtartják rangjokat. A szállitási szerződések megvizsgálásával foglalkozó bizottság büntetlenül hagyja futni a sikkasztással vádoltakat, — s ép oly kevéssé siet határozatot hozni a capitulátiói bizottság is. A csapatparancsnokok üldözik a köztársaság alatt előléptetett tiszteket, mig ezek a hadi fogságból visszatért társaikat betolakodottaknak tekintik. Az egyedüli mód — véli ama levél irója — mindezen féltékenykedéseknek véget vetni, nem a régi katonák szabadságolásában és elbocsátásában áll, mint némelyek gondolják, hanem egy uj hadsereg szervezésében, mely megfelelő lenne a nemzet szellemének és geniusának. Az utóbbi választások világosan kijelölték e reform utját.

UJDONSAGOK.

* **Nyilvános nyugta.** Hegyi Mihály ügyvéd a Csokonai szobor rácsozatára 5 ft. Zagyva Janka ugyan arra 2 ft. A szoborra 3 ftot adományoztak. Debr. nov. 1. 871.

T ó t h A n t a l
ptnok.

* **A Csokonaiünnepélyről** Gyulai Pál a magyar tudományos akadémia okt. 30 án tartott összesülésében, a maga és Szász Károly nevében jelentést tett, s a küldöttek meleg fogadtatása örvendetes tudomásul vétetett.

* **A chicagói szerencsétlenek** részére D á n é István 5 frtot adományozott s tett le szerkesztőségünknél.

* **A debreczeni** gazdasági intézet az akadémiától a statistikai közlemények nehány hiányzó füzetét kérte, és — habár a többi füzeteket nem az akademia ajándékából kapta, — kérelme megadatott.

*A **Toldyünnepélyen Debreczen is** képviselve lesz; a mai tanácsülésben ugyanis a Kisfaludy társaság által nov. 12-én tartandó Toldy-jubilaeumon a város képviselésére S i m o n f f y Imre főkapitány és O l á h Károly főjegyző — lapunk f e l e l ő s szerkesztője — kérettek fel.

* **Ma a kegyelet ünnepe van.** Kinek szeretette már rég a mohosult sirok keblében fekszik, az e napon a temető csendes hazájába szokott zarándokolni, hogy az emlékezet adójával áldozzék az elhunyt szellemének. Halottak estéje nálunk is fényesen ünnepeltetik minden évben, azonban e nem annyira keresztyéni, mint hagyományos szokás ma a kellemetlen esős idő miatt alig ha el nem marad.

* **Felkérettünk** annak közzétételére, hogy Fülkey Kálmán aranymivesnél egy talált gyertyatartórész s egy gyémántos függő csüngője van letéve; a tulajdonos ott keresheti.

* **Kovács István** aranymives szombati számunkban foglalt rávonatkozó ujdonságunkat

TÁRCZA.

A VILÁGTALAN LEÁNYA

vagy

CONCINO CONCINI.

— Franczia regény —

GONZALES EMANUELTŐL.

(Folytatás.)

Siri csend állott be e jelenet után.

Az apátság lakói ez akaratlan tettben a rend törvényeinek borzasztó meggyalázását látták.

Bármennyire bátor volt is Gorju, e pillanatban remegett Krisztináért, mert attól tartott, hogy nem lesz eléggé hatalmas, hogy ellenálljon a bántalmazásnak, melynek Krisztinát kitéve látta.

Az apátság valamennyi tagja mélyen sértve érezte magát.

Gorju gondolkozni kezdett, nem jobb lenne-e, hogy hatalmát s tekintélyét megóvhassa, Krisztinát e sepredék boszujának átengedni. De midőn rátekintett e hölgyre, ki oly szép, oly nemes és szelid volt s ki meg sem álmodta, mily veszély környezi, hideg bátorsággal várta alattvalóinak haragkitöréseit.

Miji szólalt meg először:

— Láttátok őt? Hallottátok őt, fiaim? — rikácsolt a banya. — Ez a czifra báb még megcsufolt minket! Óh mily nyomorult férgek is vagyunk mi! Nem is valók vagyunk mi másra, mint hogy a sirok gödrében mászkáljunk, vagy az országuton fetrengjünk s az egyházak előcsarnokában kolduljunk, mig ő bent, bársony vánkoson üldögél! Mi kinyujthatjuk ugyan kezünket, de félő, nehogy ujjával érintse fekete bőrünket. Alamizsnáját is oly mérvben veszszük, a mint azt szeszélye sugalja neki. Minket csak ugy tekint ő, mint a hogy a gazdátlan ebet szokás. Ő azt tartja, hogy mi nem is vagyunk ő vele egy husból és vérből.

De hát hogy is kerülhetett ő a mi kezünk közé? Hiszen ő oly fehér és ragyogó, akár a gyémánt. A mi leányaink hozzá képest ép olyanok, mint az üveg kláris, melyet nyakukon viselnek, — szólt egy a tömegből.

— Azt szeretném látni, hogy esnék neki, esőben, zivatarban az országuton tova vánszorogni, koldustarisznyával hátán, fekete kenyeret s avas háját harapdálva, — jegyzé meg egy másik.

Miji ujra közeledett Krisztinához az ocsmány szoknyával.

— Ez az asszony bizonynyal megőrült, — szólt az öreg delnő, aggálylyal. — Gróf ur, — folytatá — itt ön az ur: miért nem utasittatja ki cselédjeivel ezt az alkalmatlan vén szatyort?

— Igaz, hogy itt én parancsolok, — válaszolt Gorju kedvetlenül, — de bizonyos dolgokban alattvalóim ohajának nem szegülhetek ellene. Tudhatja kegyed, hogy vannak szokások, melyeknek kényszere alá van az ember vetve. Krisztinának nincs igazsága, midőn magát azokhoz alkalmazni vonakodik. Az ő tulzott büszkesége csak ingerli e jámborokat és nagy fáradságunkba fog kerülni, hogy dühöket lecsilapitsam.

E közben az izgatottság növekedett.

Gyülölség, irigység s állatias vadság látszott e söpredék nep arczán. Szikrázó szemmel tekintettek Krisztinára, ki halálsápadtan állott a fenyegető veszély közepette, de méltóságteljes közönynyel hallgatá a hozzá intézett fenyegető szavakat.

Ugy a fiatal, mint az öregasszonyok irigységgel szemlélték szépségét s a férfiak haragját hatványozni igyekeztek ellene, ezek pedig nem ohajták parancsnokuk nejének Krisztinát, mint ki eddig megvetéssel fordult tőlük el.

Gorju némi gondolkozás után eltökélte magát, hogy Krisztinát a mindinkább növekedő veszély ellen védelmezni fogja, még abban az esetben is, ha netalán ez által az alattvalók bizalmát koczkáztatná is.

A hölgy szépsége hatalmas varázst gyakorolt rá.

E nyomorultat bizonyos emlék üldözte és e visszaemlékezés egészen átalakitá lényét.

Ő, ki teljes életében az aljas érzékiség pocsolyájában fetrengett s ki csak ledér hölgyek csókjait élvezhetté, vagy ama szegény nőkét, kiket a sors az ő hatalmába ejtett, most ellenállhatlan vágyat érzett e mocsoktalan lelkü angyallal kapcsolni össze életét.

Ő férje akart lenni Krisztinának, kit szépsége, gazdagsága s előkelő származása tündérré emelt előtte.

A földi boldogság mosolygott a s z e g é n y e k a p á t j a elé. Már tervezgetni kezdett a jövőre, föltevén magában, hogy veszélyes hatalmáról lemondva, mint gazdag, mint boldog tekintélyes ember, valamely ismeretlen országba vonul vissza.

Nem akarta, hogy e szép álmát Miji, a vén czigány asszony tönkre tegye.

Azonban gyorsan kelle határoznia.

Hirtelen kiragadta a czigányasszony kezéből a szoknyát és koldustarisznyát s ráakasztá azokat Krisztinára, ki mély elmerültségében észre sem vette azt.

A lázongás azonnal lecsilapult.

— Lássátok, mily balgák vagytok ti, — szólt Gorju diadalmas hangon. — Hiszen az egész baj csak onnan merült föl, mert Miji neheztelt, hogy nem az ő három leánya közül választok magamnak feleséget, kiknek egyike pupos, a másik vak az egyik szemére, a harmadik pedig sánta. Ugy látszik, a nagyravágyás a vén banyának egészen el vette az eszét.

Miji csak fogait csikorgatta, de nem mert feleselni, mert az egész söpredék nép hangos kaczajjal s tetszésnyilatkozattal kisérte a főnök tréfás megjegyzését.

— Most pedig ezennel bemutatom nektek arámat — folytatá Gorju, — ki a lakadalom napján nektek fogadást teend, hogy az a p á t s á g t i t k a i t soha sem fogja elárulni.

(Folyt. következik.)

helyreigazitani kéri, hogy nála· két szemből álló darab láncz van, mely hosszukás, négyszegletü, három próbás arany s körülbelől 1 s egynyolczad arany nehéz, — mit ezennel teljesitettünk.

* **A honvédtiszti iskola** helyiségeül — valószinüleg — a péterfiai serház helyisége lesz kiszemelve, azonban még ez ügyben végleges határozat nem hozatott.

* **A kereskedő testület** a kereskedelmi tanfolyammal egybekötött reáliskolát állitván fel, a szervezésről szóló iratokat a közoktatásügyérnek tudomásvétel végett felterjesztette.

* **Uj sörház.** Vilmos Károly sörháztulajdonos a piaczról saját házába a sasutczai Sáskaféle házba tette át üzletét, s itt a fővárosi nagy sörházak mintájára szándékozik berendezni helyiségét. Örvendetes hir ez a sörkedvelőkre nézve, mivel arra szánt idejöket legalább csinos helyen tölthetik el. Vilmos ezen uj üzlete által a közönség méltó kivánalmainak tett eleget, s mivel mindent leszállitott árak mellett szolgáltat ki, hiszszük, hogy a vendégekre nem fog panaszkodni.

* **Nyilatkozat.** A „Themis" tisztelt előfizetőit és olvasóit ezennel értesitem, hogy a nevezett lap kiadója, Rudnyánszky A. könyvnyomdája jónak látta a „Themis"-t eladni, és további megjelenését rögtön beszüntetni a nélkül, hogy engem, mint a „Themis" szerkesztőjét, a lapnak eként czélzott áruba bocsátásáról és beszüntetéséről eleve értesitett volna, és a nélkül, hogy e lap előfizetőit, kiknek előfizetési pénzeit alig három, négy héttel előbb vette föl azon lap utján, melyre azok előfizettek, annak megszüntetéséről és az előfizetők mikénti kártalanitásáról értesiteni ildomosnak találta volna. A „Themis" t. előfizetőinek részint közvetlenül csekély személyem, részint a „Themis"-nek általam kijelölt iránya iránt tanusitott hizelgő rokonszenve és buzditó támogatása sokkal nagyobb becscsel bir előttem, semhogy erkölcsi kötelességemnek ne ösmerném magamtól még annak gyanuját is elháritani, mintha a „Themis" rögtönözött áruba bocsátása tudtom és beleegyezésem mellett történt volna, de másrészt sokkal magasztosabb azon czél is, — mely előttem lebegett, midőn a „Themis"-t másfél évvel ezelőtt alapitottam, és melyet az ügyszeretet lankadatlan hevével igyekeztem a lap fennállásának ideje alatt mindinkább megközeliteni, — semhogy a lap eddigi kiadójának fennecsetelt eljárása engem csak egy pillanatig is visszatartóztathatna attól, hogy azon elvekért, melyekért eddig küzdöttem, továbbra is teljes erélylyel küzdjek, és hogy ezen elvek diadalára — habár anyagi áldozattal is — fokozott lelkesedéssel továbbra is közremüködjem. Van szerencsém tehát a „Themis" t. előfizetőinek jelenteni, hogy a kiadó által beszüntetett lap „Magyar Themis" czim alatt ujra feléled, a mennyiben ezen czim alatt f. évi novembertől kezdve egy uj lapot inditok meg, mely tulajdonomat képezve, a „Themis" eddigi alakjában annak eddigi irányát követve és az eddigi előfizetési feltételek mellett, — a „Themis" legutóbbi számaiban megkezdett czikkek folytatásával — minden kedden rendesen meg fog jelenni, és melyet a „Themis" eddigi t. előfizetőinek — kik azonkivül természetesen jogositvák előfizetési pénzeiket Rudnyánszky A. könyvnyomdájától azonnal visszakövetelni — ez év végéig minden dij nélkül megküldendek. Minthogy azonban a vidéki t. előfizetők teljes névjegyzékét nem birom, és igy a lap rendes szétküldésében legjobb akaratom mellett is gátolva lehetek, felkérem a „Themis" összes vidéki t. előfizetőit, hogy velem neveiket és lakhelyeiket mielőbb közölni sziveskedjenek. Kelt Pesten, 1871. évi október 30-án. Dr. Siegmund Vilmos, a „Themis" volt szerkesztője és a „Magyer Themis" kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője. (Pest, kalap-utcza 6. sz.)

* **Hangverseny.** Pénteken Vailati tanár a szinházban hangversenyt rendez; a hozzánk jött kedvező ajánlatok folytán élvezetes estét remélhetünk.

* **A gyermekgyilkosságok** megakadályozására — az utóbb felmerült eset következtében — a kapitányi hivatal szigoru rendeletet bocsátott ki a bábákhoz, hogy — pénzbüntetés terhe alatt — minden oly esetet sürgősen jelentsenek fel, melyben a gyermek elvesztése az illetőnek érdekében volna.

* **Csapóutczán** a mult éjjel különös esemény adta elő magát, ugyanis egy jómódu polgár ittas állapotban haza menvén, otthon nejét s gyermekeit oktalan dühében elkezdte fojtogatni; a zavar és lárma annyira növekedett, hogy a rendőrség kénytelen volt a feldühödt embert bekisértetni.

* **Beszéd,** melylyel Sz. E. az iparos ifjuság vasárnapi gyülését megnyitotta.

Uraim! Bátorságot vettem magamnak, hogy önöket a lapok utján egybegyüjtsem. Tekintve a kezdeményezést — a szép szám, melyben itt összejöttek, nyilt bizonyiték, hogy önök éreznek valamit, ami részökre Debreczenben nagyon, szerfelett nagyon hiányzik. Én hasonlag átéreztem azt. S minthogy önök között mind ez ideig nem találkozott egy oly lelkes, ki a közszükségen leendő segités czéljából gyülést hirdetett volna, bátor valék én önöket egy kis bizalmas értekezlet tartására hivni fel.

Istennek legyen hála! szemeikből látom sugárzani, hogy önök megértik a kor intő szavát. S ha ez áll; ugy már nem szabad kétkednünk afelett, hogy e maroknyi nép, a magyar nemzet el ne érje még egykor azon dicsőséges hirnevet, mely a nagy Mátyás király idejében elhatott éjszaktól délig, kelettől nyugatig!

Igy gondolkozik az — Uraim! — aki tudja, hogy nem a főméltóságuak teszik a nemzetet, hanem teszi maga a nép!

Önök a nép fiainak vallják magukat. Önök kezébe van tehát letéve azon hatalmas erő, melylyel — ha müvelődünk — e magyar nemzetet még nagygyá, hatalmassá, s szemben az erőt rontó munkás mozgalmakkal, Európa előtt is bámulatossá tehetjük egykoron.

Hogy azon iparágakban, melyeket önök müvelnek, ezután jobban, pontosabban felelhessenek meg nagyfontosságu feladatuknak, igen sok segédeszközre van szükség. Ilyenek mindenekfelett az ugy nevezett iparegyesületek. Ezek a jelen század legérdekesebb jelenségei sorába tartoznak, melyek mint megannyi más jótékony hatásu intézetek Angol- és Francziaország áldásos példái után szóródtak szét Európa földén.

Ezen iparegyesületeknek czélja mindenek fölött az iparüző osztályok müveltségi állapotának emelése. És az üdvös eszközök, melyekkel e nemes czélt elérni szándékszanak, állanak ama nagyjelentőségü eszmecserék — ismertetések — és kölcsönös felvilágositásokban, vonatkozólag az iparos találmányokra, melyeket majd itt tárgyalva adhatunk elő.

És ezen iparegyesületek nemcsak az egyesekre, de az emberiségre is jótékony hatást gyakorolnak; fölkeltik az iparüzőkben s ezek által fölkeltik másokban is a tudás iránti szomjat, emelik az egyes iparosok anyagi állapotát, s önként rájönnek azon titokra, hogy mind jobb, mind értékesb s mégis olcsóbb müvekkel álljanak elő. Ezt kivánja minden egyes iparüzőtől a XIX-ik század szelleme.

Hazánkra nézve sem lehetett hatás nélkül maradni a külföld e nemes példájának, főképp midőn oly sok életre érdemes és képes eszme, terv és javaslat látott e nemzettestben napvilágot, lehetetlen volt, hogy fel ne ébredjen a nemzeti kormány élén álló férfiainkban a vágy: hasonbuzgalmat fejteni ki a szellemi kifejlődés, tökélyesülésnek mezején.

A magyar iparegyesület eszméjének első csiráját 1841-ben dicső hazánkfia Kossuth Lajos „Pesti Hirlap"-jában vetette el. S elvetése roppant hatást szült s nagy részvétet költött a magyar keblekben, czélját melyik magyar iparos ne ismerné? Midőn az eszme megpenditése után — mondhatni — 28 napra, közel állott a testesüléshez s megkezdte müködését, s a müiparos osztályt szükséges ismeretekben részesité, kevéssel utóbb következett az 1848-ki forradalom, mely, mint mindent, ugy ezt is magával sepré. És midőn a szabadságharcz lezugása után ujra kezdte volna müködését, az akkori legfelsőbb satrapismusnak 1851-ben csak egy tollvonásába került az, hogy az iparegyesület üdvös müködése tüstént betiltva.

Most azonban, midőn a nemzet fiai kezébe van letéve a kormánygyeplő, nincs aki gátolná önök együttes mivelődését. (Beküldetett.)

Országgyülési tudósitás.

A képv.-ház ülése okt. 31.

Elnök Somssich Pál:

A kormány részéről Bittó I., Kerkápoly.

Paulovics István interpellátiót intéz a belügyérhez: Miért nem nevezett a kormány Ujvidék, Zombor és Szabadka főispánjául szerb nemzetiségü egyént, noha e város lakosságának többsége szerb; miáltal menti az ezen kinevezetés folytán történt törvénysértést, s szándékozik-e az 1868. 47. tvczikk 27. §. megsértését utólagosan jóvá tenni. — Kiadatik a belügyérnek.

Horn Ede a pesti Népkör kérvényét nyujtja be a főváros ujjászervezése s a két főváros egyesitése tárgyában.

Huszár Imre közp. előadó benyujtja a központi bizottságnak az urbéri viszonyok rendezéséről és irtványokról szóló jelentését.— Ki fog nyomatni. A pénteken tartandó ülés napirendjére e jelentés van kitüzve. Az osztályok pedig a telepitvényesekről szóló javaslatot fogják tárgyalni. — Ezzel az ülés véget ért.

Fővárosi értesitő.

** Az akademia okt. 30-án összes ülést tartott. Elnökölt Csengeri Antal, Arany bejelenti Merchison londoni kültag halálát. Az 1873. bécsi világkiállitásra Hunfalvi János, Ipolyi, Gönczi, Szily, Szabó küldetnek. A mozsonyi müemlékek ügyét az akad. magáévá tette. A Toldy-ünnepélyre bizottság küldetik. Jakab István több régi könyvet 105 ftot adott az akademiának. Az Eötvös-ünnepély febr. 2-án tartatik meg, emlékbeszédet gr. Lónyai tart, költeményét Szász K. olvas. A magyar irodalom ujjászületésének százados emlékére a jövő évben ünnepély tartatik, az előmunkálatokkal elnökök, titkárok, Toldy, Ipolyi, Jókai s Szász K. bizatnak meg.

** Esküdtszéki tárgyalás volt tegnapelőtt Pesten a rablóirodalom két tagja Saphir Ede és Sándor, mint a „Styx" szerkesztői ellen, vádló Remmerck Micheline kisasszony a Varieté szinház tagja, kit a nevezettek gyalázatosan rágalmaztak. Ede négy havi fogságra, s 200 ft. birságra, Sándor három hóra, s 100 ftra együtt 96 ft. perköltségre itéltettek.

** A népszinház ügyében vasárnap nagy értekezlet tartatott, melyben 24 tagu bizottság választatott az ügyeknek mindaddig vezetésére, mig a szükséges pénz kéznél nem lesz. —

Délutáni posta.

— Bécs, okt. 31. A cseh országgyüléshez fogalmazott leirat a Beust és Andrásy által módositott szerkezetben küldetettt meg tegnap Holzgethan ellenjegyzésével Prágába.

— Bécs, okt. 31. Hiteles azon hir, hogy Kellersperg bizatott meg az uj kabinet szervezésével. A Holzgethan által szervezett ideiglenes miniszterium csak rövid ideig fog tartani. — Kellersperg határozott alkotmánypárti, mérsékelt szabadelvü és Herbstnek személyes ellenfele.

Olvasóinkhoz!
Lapunk bezártáig tavirataink nem érkeztek meg. Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

— Hivatalos jelentés a tegnapi piaczi árakról: buza 5. 30—80 kr, kétszeres 3.80—4. 30 kr, rozs 3. frt 40 kr, — 3. 50 kr, árpa 2 ft. 20—2.40 kr, zab 1 frt 80 kr. 2 ft. tengeri 3 ft. 20 kr. 3 ft. 40 kr. köles 2 ft. 50 kr. 2 ft. 70 kr. kása 4 ft. 80 kr. 1 mázsa szalonna 35 ft. 40 ft. 1 mázsa háj 38 ft. 40 ft.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY

HIRDETÉSEK.

KUBINYI KÁLMÁN

norinbergi és diszáru kereskedő

Debreczenben

a nagyérdemü közönség tudomására juttatja, hogy **személyesen tett bevásárlása után** visszatérve, — raktárát minden szakmájába vágó

legujabb bel- és külföldi czikkekkel

bőven ellátta.

Különösen figyelembe ajánlja ugy ár, mint választékot illetőleg

Férfi divat áru, női ékszerek, lovagló szerszámok és petroleum függő és asztali lámpáit stb.

Férfi divatterem megnyitása

Debreczenben

Czeglédutcza 2-dik sz. a.

Tisztelettel értesitjük a nagyérdemü helybeli és vidéki közönséget, miszerint egy rég tapasztalt hiányt pótlandók, a helybeli czeglédutczai 2. sz. a. (a pénzügyhatósági) épületben mai napon férfi divattermet nyitottunk meg, melyben a férfi pipere köréhez tartozó czikkek, u. m. nyakkendők, keztyük, nadrágtartók, flanellingek, harisnyák, inggallérok, zsebkendők, shawlok, angol plaidsek, illatszerek, utazó eszközök, ing-gombok, sétabotok, esernyők, különösen pedig:

férfi fehérnemüek és kalapok

legujabb divatu és gazdagon ellátott raktárával, olcsó árak mellett és pontos szolgálattal állunk a n. é. közönség rendelkezésése

Midőn ezen Pest hasonló szakmáju, első üzletének mintájára felszerelt férfi divattermünket a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánljuk, vagyunk tisztelettel

Rott Lipót és Testvére

Czegléd-utczán 2. sz. a. és Piacz-utczán a takarékpénztári épületben.

Vidéki megrendelések rögtön teljesittetnek.

Eladó ház.

Nagyujutczán az 1603-dik szám alatti ház eladó. Értekezhetni iránta a bent lakó tulajdonossal.

470 1—3

180. ARJEGYZÉK

az „ISTVÁN" gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. é.-ben, kötelezettség nélkül.)

Ingyen zsákkal.

	frt.	kr.
A. Asztali dara nagy szemü	16	60
B. Ugyanaz apró szemü	16	60
C. Dara középszerü	15	60
O. Királyliszt	16	20
1. Lángliszt	15	60
2. Montliszt	15	—
3. Zsemlyeliszt különös	14	60
4. „ „	14	20
5. Fehér kenyérliszt I. rendü	13	40
6. Ugyanaz II. rendü	11	80
7. Barna kenyérliszt I. rendü	10	80
8. Barna „ II. „	9	60
9. Lábliszt I. rendü zsákkal	7	—
„ Lábliszt I. „ zsáknélkül	6	60
10 „ II. „ zsáknelkül	3	40
11 Buzakorpa zsákkal	2	60
„ „ zsáknélkül	2	20
Rozsliszt I. rendü	9	80
Rozsliszt II. rendü	9	—
„ „ III. „	7	20
Rozskorpa zsákkal	2	80
„ „ zsáknélkül	2	40
00 Árpakása	19	—
0. Árpakása	17	—
1. Árpakása	13	—
2. Árpakása	11	—
3. Árpakása	10	—
5. Árpadara	12	—
6. Árpaliszt zsákkal	4	80
„ „ zsáknélkül	4	40

A buza- és rozs-készitmények eladása netto 150 bécsi fonttal, az árpakása netto 100 bécsi fonttal — ingyen zsákba pakolva — történik.

A. B. és C. dara 50 bécsi fontos ingyen zsákokban is kapható.

Simaőrlés mázsánként . — 70

Darálás . „ . . — 35

Debreczen, 1871. oct. 16.

AMERIKAI

SALON PETROLEUM

fontja 22 kr, — belföldi 18 kr.

469 1—2 **Gerébi és Hannignál.**

MAGYAR ÉSZAK-KELETI VASUT.

MENET-TERV

vegyes vonatokkal való személy-szállitásra a

debreczen-szathmár-németi részvonalon

Érvényes ezen részvonal megnyitási napjától további rendelkezésig.

Debreczenből Szathmár Németi felé

Távolság mértföldekben	Állomások	Vegyes vonat 11 (I. II. osztálylyal) óra	p.	Vegyes vonat 13 (III. IV. osztálylyal) óra	p.
		délután		éjjel	
—	Debreczen . . indulás	3	51	2	52
2.0	Haláp (megállp hely) „	4	21	3	26
2.5	Vámos Pércs . . . „	4	37	3	45
4.0	Ábrány (megállp.hely) „	4	57	4	08
5.0	Ér-Mihályfalva . . „	5	24	4	39
7.5	Reszege-Szan szló . „	6	02	5	23
9.0	Nagy Károly . . . „	6	41	6	10
11.0	Kis Majtény . . . „	7	13	6	46
13.0	Zsadány . . . „	7	40	7	17
14.0	Szathmár-Németi . . „	7	58	7	37

Szathmár-Németiből Debreczen felé

Távolság mértföldekben	Állomások	Vegyes vonat 12 (I. II. osztálylyal) óra	p	Vegyes vonat 14 (III. IV. osztálylyal) óra	p.
		reggel		délután	
—	Szathmár-németi . indulás	8	10	5	13
1.0	Zsadány . . . . „	8	29	5	34
3.0	Kis Majtény . . . „	9	—	6	09
5.0	Nagy Károly . . . „	9	37	6	55
6.5	Reszege-Szaniszló . „	10	11	7	31
9.0	Ér-Mihályfalva . . „	10	54	8	26
10.0	Ábrány (megállp hely) „	11	12	8	46
11.0	Vámos Pércs . . . „	11	36	9	12
12.0	Haláp (megállp. hely) „	11	48	9	26
14.0	Debreczen . . érkezés	12	17	9	59

Csatlakozások:

A 11. számu vonat Debreczenben közvetlen csatlakozásban áll a tiszavidéki vasut **Pest felől** jövő I. sz., illetőleg az osztr. államvasutnak Pestről reggel 7 óra 30 perczkor induló 7. sz. vonatával, továbbá **Kassa felől** a tiszavidéki vasut 2. sz. vonatával

A 13. számu vonat Debreczenben közvetlen csatlakozásbanáll a tiszavidéki vasut **Pest felől** jövő 5. sz., illetőleg az osztr. államvasutnak Pestről este 6 óra 5 perczkor induló 9 sz. vonatával, továbbá **Kassa felől** a tiszavidéki vasut 6. sz. vonatával.

A 12. számu vonat Debreczenben közvetlen csatlakozásban áll a tiszavidéki vasut **Pest felől** menő 2. sz., illetőleg az osztr. államvasutnak este 8 óra 37 perczkor Pestre érkező 8. sz. vonatával, továbbá **Kassa felé** a tiszavidéki vasut 1. sz. vonatával.

A 14. számu vonat Debreczenben közvetlen csatlakozásban áll a tiszavvidékivasut **Pest felé** menő 6. sz., illetőleg az osztr. államvasutnak délelőtt 8 óra 43 perczkor Pestre érkező 10. sz. vonatával, továbbá **Kassa felé** a tiszavidéki vasut 5. sz. vonatával.

Pesten, 1871. év junius havában.

A vezérigazgatóság.

Debreczen, 1871. Nyomatott Telegdi L. bettüivel.